

2/2003

Elinkeinoilla globaalit haasteet

Ennakointi on osa hyvää johtamista

Suunnittelusta ennakointiin

Onko metsäalalla ennakointikykyä?

Kuinka metsäalan elinkeinot selviävät globalisaation aiheuttamista muutoksista? Tuoko globalisaatio ongelmat esille ja pakottaa toimimaan, vai voimmeko ennakoita tulevia muutostarpeita? Näitä ja muita metsäalalle keskeisiä toimintaympäristön muutokseen liittyviä kysymyksiä pohditaan ensimmäisessä metsäalan tulevaisuusseminaarissa marraskuussa. Seminaarin ohjelma on nähtävillä osoitteessa www.metsafoorumi.fi/tapahtumia/.

Elinkeinoilla globaalit haasteet

Metsäalan tulevaisuusfoorumi järjestää tulevaisuusseminaarin – *Elinkeinot globaalimuutosten pyörteissä* – 13. päivänä marraskuuta Helsingissä.

Tulevaisuusseminaarissa tarkastellaan globaaleja ja eurooppalaisia kehityskulkuja, jotka vaikuttavat metsäalan elinkeinon tulevaisuuteen. Seminaari sisältää asiantuntijaesityksiä mm. ilmastonmuutoksen, päästökaupan ja energiankäytön vaikutuksista metsäalan elinkeinoihin, Euroopan Unionin ja Venäjän tulevaisuuden kehityssuunnista, sekä metsäteollisuuden tuotannon haasteista tulevaisuudessa.

Tulevaisuusseminaarin ajatuspajoissa työskennellään kolmessa ryhmässä: (i) Muuttuva ilmasto ja elinkeinot, (ii) Eurooppalaiset ja globaalit kehityskulut sekä (iii) Metsät ja energiantuotanto. Ajatuspajojen tarkoituksena on hahmottaa metsäalan elinkeinon tulevaisuuden uhkia ja mahdollisuuksia, sekä ideoida mahdollisuuksia vaikuttaa metsäalan elinkeinon kehitykseen.

Tulevaisuusseminaarin pääpuhuja on Raimo Sailas valtiovarainministeriöstä. Valtiosihteeri Sailas kertoo ministeriön näkemyksiä valtiontalouden lyhyen ja pitkän aikavälin kehityksestä, sekä metsäsektorin roolista valtiontaloudessa tulevaisuudessa.

Ennakointi on osa hyvää johtamista

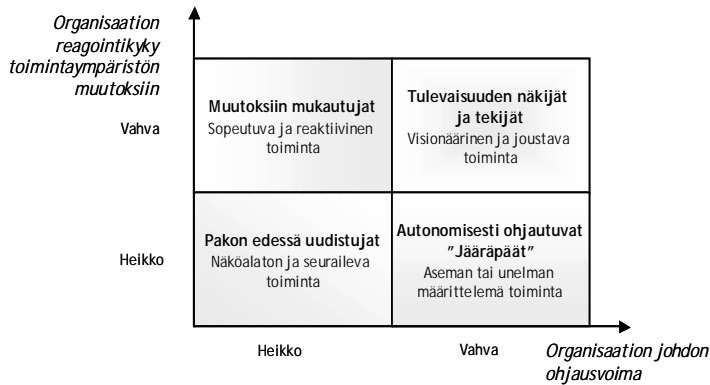
Metsäalan tulevaisuusfoorumi toteutti 25. – 26. elokuuta 2003 koulutusilaisuuden, jonka tavoitteena oli parantaa valmiuksia hyödyntää tulevaisuudentutkimuksen menetelmiä ja käytäntöjä organisaatioiden johtamisessa ja toiminnan suunnittelussa.

Kouluttajana toimi Dosentti Mika Mannermaa Tulevaisuudentutkimus Mannermaa Oy:stä. Tilaisuudessa esitelty taustaineisto on saatavissa foorumin kotisivuilta www.metsafoorumi.fi/muut_tul.htm/.

Kurssin keskeinen viesti oli, että tulevaisuuden ennakointi on hyödyllistä osana organisaatio- tai sektoritason strategista suunnittelua. Esimerkiksi skenaarioperusteista strategiatyöskentelyä – joka kytkee yhteen arviot tulevaisuuden toteutumisen vaihtoehtoista sekä niistä johdetut strategivaihtoehdot ja toimintasuunnitelmat voidaan hyödyntää niin politiikan suunnittelussa kuin organisaatioiden strategisessa johtamisessa.

Muita käyttökelpoisia menetelmiä ovat tulevaisuusbarometrit, tulevaisuusstudiot sekä megatrendien, heikkojen signaalien ja tulevaisuuden muutostekijöiden vaikuttavuuden tunnistaminen. Tarkempaa tietoa menetelmistä löytyy esimerkiksi teoksesta: Mannermaa, M. 1999. Tulevaisuuden hallinta. WSOY. 227 s.

Kaikessa tulevaisuustyössä keskeistä on ennakkoinnin systemaattisuus, analyysien tulevaisuusuuntautuneisuus sekä toiminnan suuntaaminen vaikuttavimpien tekijöiden perusteella. Moderneissa organisaatioissa ennakointia käytetään systemaattisesti osana johtamista. Jos organisaation reagoitokyky toimintaympäristön muutoksiin ja johdon ohjausvoima ovat vahvoja, voidaan puhua tulevaisuuden näkijöistä ja tekijöistä jotka oppivat enakoimaan tulevaisuuden muutoksia ja toimeenpanemaan tarvittavat muutokset (Kuva 1). Keskeinen kysymys metsäalalla on, kuinka ennakointikykyisiä eri organisaatiot ovat tulevaisuuden muutostekijöille.

Kuva 1. Tulevaisuuteen varautumisen eroja (CAPFUL 2002, www.capful.fi).

Suunnittelusta ennakointiin

Viime vuosikymmenen alun lama oli käännekohta tulevaisuuden ennakointityön yleistymiselle. Lama teki tyhjäksi paitsi suunnitelmien sisällön, myös uskon siihen, että ympäristöä voitaisiin entiseen tapaan hallita systemaattisen suunnittelun avulla. Pidemmälle tulevaisuuteen suuntautuvasa toiminnassa ennakointi on saanut jalansijaa suunnittelun asemesta.

Valtioneuvoston kanslia on julkaissut koosteen Lipposen toisen hallituksen aloitteesta järjestetyistä alueellisista keskustelutilaisuuksista, joissa on käsitelty tulevaisuuden haasteita ja kehityskysymyksiä Suomessa. Julkaisu, Tulevaisuusfoorumit 2002 – Tulevaisuus luodaan yhteistyössä, on ladattavissa Internet-sivuilta www.vnk.fi.

Valtioneuvoston julkaisun esiin nostamia kehityksen avainkysymyksiä Suomessa ovat mm. osaamisen vahvistaminen, teknologistumisen jatkuminen, julkisen sektorin tehtävien väheneminen palvelutuotannossa, työvoiman saatavuus, sekä innovaatioiden merkityksen korostuminen. Metsäsektori mainitaan raportissa

muutaman kerran, lähinnä metsäklusteriosaamisen, metsäenergian käytön sekä puuteollisuuden innovaatioiden yhteydessä.

SITRA toteuttaa Suomi 2015 –ohjelmaa, jonka tavoitteena on kehittää yhteiskuntamme ylimmän tason päättäjien tietoja, taitoja ja verkostoja maamme tulevaisuuden haasteita koskevissa asioissa. SITRA:n muista tulevaisuussuuntautuneista hankkeista löytyy lisätietoja Internet – osoitteesta www.sitra.fi/

Euroopan komission tutkimuksen pääosastolla toimii Tieteen ja teknologian ennakointiyksikkö, jonka kautta saa tietoa Euroopan Unionin, Euroopan tiedesäätiön ja Euroopan komission yhteistutkimuskeskuksen (JRC) ennakointihankkeista: www.cordis.lu/foresight/home.html.

Lisätietoja suomalaisista ja kansainvälisistä ennakointihankkeista ja tulevaisuuden tutkimuksista päivitetään foorumin Internet – sivuille: www.metsafoorumi.fi/tietoa/. Voit lähettää tietoa omista tai löytämästä ennakointihankkeista ja –julkaisuista foorumin Internetissä sijaitsevan palautelaatikon kautta.

Muita mielenkiintoisia osoitteita:

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta
www.eduskunta.fi/fakta/vk/tuv/tuv.htm

TEKES
www.tekes.fi/tekes/teknologiastrategia.html

ETLA
www.etla.fi/finnish/forecasts/

TT:n tulevaisuusluotain
www.tt.fi/tulevaisuusluotain/

Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkademian
www.tukkk.fi/tutu/tva/

Tulevaisuuden tutkimuksen seura
www.futurasociety.fi/

Turun kauppakorkeakoulun tulevaisuuden tutkimuskeskus
www.tukkk.fi/tutu/

Metsäalan tulevaisuusfoorumin uutiskirje

Julkaisija:
Metsäalan tulevaisuusfoorumi
Joensuun yliopisto
PL 111
80101 Joensuu

Toimittaja: Saija Miina
saija.miina@joensuu.fi

Metsäalan tulevaisuusfoorumi Internetissä:
<http://www.metsafoorumi.fi>

Metsäalan tulevaisuusfoorumin uutiskirje kertoo Foorumin tuoreimmista tapahtumista ja tuloksista. Uutiskirje löytyy Internetistä sivulta <http://www.metsafoorumi.fi/uutisia.htm>. Voit saada sen myös suoraan sähköpostina ilmoittautumalla jakelulistalle: saija.miina@joensuu.fi